

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТOK
«ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ»**

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник тез доповідей
VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**

**МУКАЧЕВО
28 ТРАВНЯ 2025 РОКУ**

групова робота має бути системно інтегрована в навчальний процес початкової школи як засіб розвитку гармонійно розвиненої, впевненої в собі особистості.

Список використаних джерел

1. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. Вісник Хмельницького національного університету. 2014. № 6. С. 239–242.
2. Коваль К. О. Розвиток “Soft skills” у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 2. С. 162–167.
3. Когут Н. І. Групова робота на уроки: теоретичні засади та практичне застосування. Львів: Світ, 2022. 176 с.
4. Стадній А. С., Голод С. В. М'які навички в професійній діяльності. XLIX науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ : матеріали, 27–28 квітня 2020 року. Вінниця. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/29692/9603.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

Довганич А.В.,
здобувач вищої освіти,
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
Науковий керівник: д. пед. наук, проф. Ганна ТОВКАНЕЦЬ,
Мукачівський державний університет

СПЕЦИФІЧНІ МЕТОДИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ

У Концепції Нової української школи наголошено, що виховання екологічної культури особистості визначається універсальним значенням природи для людини та суспільства і включає знання про компоненти, їх взаємозв'язки в системі «людина суспільство природа», а також моральне та естетичне ставлення до довкілля [4].

Для реалізації поставлених перед системою освіти завдань необхідні активні дії, спрямовані на вироблення у підростаючого покоління потреби встановлення розумних оптимальних відносин між природою, суспільством та людиною. У зв'язку з цим актуальним стає пошук шляхів та засобів удосконалення освітнього процесу, що сприяє формуванню особи з високим почуттям відповідальності за збереження та покращення навколишнього природного та соціального середовища [1; 2; 5].

В організації екологічного виховання актуальними є наступні методи:

1.Метод екологічної лабілізації полягає в цілеспрямованому педагогічному впливі на стереотипи сприйняття природного середовища, що склалися, в результаті якого виникає психологічний дискомфорт, обумовлений розумінням дітьми неефективності, неправильності форм взаємодії людини і природи. Наприклад, у куточку природи, серед кімнатних рослин чи у клітці тварини, на клумбі з красиво квітучими рослинами розкидані пакети. Процес милування об'єктами природи загострює почуття неприродності та чужорідності цих слідів людської діяльності. Починаються лабілізаційні процеси. Діти помічають сміття і залишаються байдужими до його наявності ділянці, галявині, у парку, лісі, біля річки тощо.

2.Метод екологічних асоціацій спрямований на збагачення та поглиблення уявлень дитини про природні об'єкти. Прикладами використання цього методу у формуванні екологічних уявлень можуть бути: екологічні піраміди, ланцюги харчування тощо. Такий метод часто використовується для встановлення певної аналогії між будь-якими природними проявами природних об'єктів та відповідними соціальними проявами [5].

3.Метод художньої репрезентації природних об'єктів полягає у формуванні мисленнєвих образів природних об'єктів засобами мистецтва. Наприклад, уявлення особи про лісі буде більш адекватним, якщо поряд з ботанічною, зоологічною, географічною та іншою науковою інформацією воно поглибитися засобами мистецтва. Це і вірші, і казки, і відповідні уривки з класичних літературних творів, і творчість письменників-натуралістів, і лісові пейзажі художників, що репрезентують різні напрями живопису тощо. Такий комплекс образів лісу, який відбиває все різноманіття його сприйняття людиною, дозволяє формувати глибше уявлення про нього [1]. Важливо, що він не виявляється сухим, а стає емоційно забарвленим, стимулює суб'єктивну значущість лісу для особистості, формує високоінтенсивне ставлення до нього.

4.Метод екологічної емпатії стимулює проекцію, тобто перенесення дитиною власних станів на природні об'єкти; переживання тих самих відчуттів, які відчуває рослина чи тварина, через ототожнення із нею (співпереживання), і навіть власних емоцій і почуттів щодо стану природних об'єктів (співчуття). Метод екологічної емпатії передбачає використання питань, що актуалізують прояв емпатії до живих істот: «Що вона зараз відчуває?», «Який у неї зараз настрій?» тощо [2].

5.Метод екологічної рефлексії передбачає педагогічну актуалізацію самоаналізу дитиною своїх дій і вчинків, спрямованих на об'єкти природи, з точки зору їх екологічної доцільності. Цей метод стимулює усвідомлення дитиною того, як її поведінка виглядатиме з погляду тих об'єктів природи, інтереси яких вона зачіпає [3].

6.Метод екологічних експектацій полягає в педагогічній актуалізації очікувань майбутніх контактів особистості зі світом природи, тобто дитина заздалегідь готується до зустрічі з природними об'єктами, психологічно налаштовується, щоб відповідати вимогам, які пред'являються світом природи до тих, хто вступає з нею в спілкування. Наприклад, перед походом у ліс (парк,

сквер, водоймище) педагог налаштовує учнів на те, що їм належить «йти в гості до Лісу» (Парку, Скверу, Водойму) [2].

7.Метод ритуалізації екологічної діяльності передбачає педагогічну організацію ритуалів та традицій, пов'язаних з діяльністю, спрямованою на світ природи. Даний метод дозволяє мотивувати та структурувати діяльність дітей шляхом організації екологічних загонів. Важливою умовою його реалізації є відповідні символи (емблема, прапор, карти тощо). Наприклад, зелений патруль, який обходить територію школи, зазначає об'єкти, які потребують охорони, допомоги, і спільно з педагогами вживає заходів щодо її надання. Діти користуються картою, складеною у співавторстві із педагогом. Патруль може знайомити учнів із правилами поведінки у природі, прокладати маршрут з метою захисту наземного покриву від витоптування, ґрунту від ущільнення тощо.

Застосування методів екологічного виховання забезпечує інтегральний розвиток особистості і здатність виокремлювати, розуміти, оцінювати сучасні екологічні процеси, спрямовані на забезпечення екологічної рівноваги та раціонального природокористування.

Список використаних джерел

- 1.Варга, Н. А. Товканець Г. В. Екологічне мислення і екологічна свідомість як чинники формування екологічної культури особистості. Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2019 року, м. Мукачєво). Мукачєво : МДУ, 2019. С.77-79.
- 2.Верьовкіна Ж.Л., Васильєва Г.І. Формування екологічної вихованості в учнів з особливими освітніми потребами. Інноваційна педагогіка. 2023. № Випуск 64. Том 1. С. 184 – 189.
- 3.Жирська Г.Я. Формування в учнів ціннісного ставлення до природи як компонента екологічної культури. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. 2014. №2. С. 74-81.
- 4.Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- 5.Товканець Г. В. Михайлочко Т. А. Екологічні цінності й екологічні компетентності в культурі екологічної поведінки молодшого школяра: теоретичний аспект. Наука майбутнього: Збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених Мукачівського державного університету, 2023. С. 76 – 82.

СТРУКТУР І СИСТЕМ.....	33
Дебич А., Товканець О. С.	
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ І ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАУРОЧНІЙ РОБОТІ.....	35
Дегтярьов В. С., Тюльпа Т. М.	
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	37
Дикун І., Ліба О. М.	
ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	39
Дикун І., Товканець Г. В.	
ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	41
Дівчур С. І., Новосельська Н. Т.	
УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПОВОЇ РОБОТИ.....	43
Довганич А. В.	
СПЕЦИФІЧНІ МЕТОДИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	45
Довганюк Н. С., Алмашій Е. В.	
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОВЕДЕННІ ПРОБНИХ УРОКІВ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ».....	48
Зорівчак М. В., Фенчак Л. М.	
КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ЗМІЦНЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	50
Калитовська Т., Нос Л. С.	
ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ.....	51
Камінська В. В., Нос Л. С.	
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	54
Керечанин Н. І., Товканець Г. В.	
STORYTELLING ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ВІЙНИ.....	56
Кісіль І. Р., Нос Л. С.	
ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	58
Кіш Я., Товканець Г. В.	
ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ.....	60
Ковч О. М., Фаловська І. Д.	
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	61
Когут Ю. Ю., Товканець О. С.	
ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ПОЗИТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	64
Козловська К. В., Фаловська І. Д.	
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	66
Комар О., Товканець Г. В.	
ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ	